

REKABET FORUMU

HUKUK-EKONOMİ-POLİTİKA

Mart 2024, Sayı: 165

Rekabet Derneği, 20 Mayıs 2004 tarihinde kurulmuş bir sivil toplum örgütüdür. Derneğin amacı Türkiye’de rekabet ortamının ve rekabet kültürünün gelişmesine katkıda bulunmaktır.

Bu dergide ileri sürülen görüşler yazarlarına ait olup Rekabet Derneği’ni bağlayıcı değildir.

Web: www.rekabetderneği.org

REKABET KURUMU 25 YAŞINDA BİR MİKRO TARİH ÇALIŞMASI¹

İsmail Hakkı Karakelle (Rekabet Kurulu Eski Üyesi)

Mikro tarih, bilindiği üzere, küçük birimlere odaklanır, “küçük yerlerde büyük sorular” (C. Joyner) sormayı tercih eder. Doğduğu ve/veya yaşadığı evi/mahalleyi/şehri, okuduğu okulları, çalıştığı kurumları, hayatında iz bırakan insanları, anılarında önemli yeri olan mekanları-lokantalar, sinemalar, kahvehaneler/kafeler ve benzerlerini-yazmak bizde sık rastlanan bir şey değil. Oysa özellikle kurumsal temelli çalışmaların, kurum hafızasının korunmasını/sürekliliğini sağlayacağı ve bu sayede sonraki yöneticilerin hata yapma ihtimallerini azaltacağı düşünülür. Rekabet Kurumu’nun çeyrek yüzyılı, kuşkusuz Kuzey Amerika’nın 130 yılı aşkın geçmişiyle² karşılaştırıldığında oldukça kısa görünebilir. Ancak Türkiye gibi kamu yönetiminde yazbozların hiç bitmediği ülkelerde bu sürenin bir değerlendirme yapmak için yeterince uzun olduğunu düşünüyorum.

“Bir Mikro Tarih Çalışması” alt başlığının bu yazı için fazla iddialı olduğunu ve beklentiyi karşılayamayacağını biliyorum. Her şeyden önce, böyle bir çalışma için herhangi bir şekilde belge toplamış/biriktirmiş değilim. İlgililerden yazılı ya da sözlü bilgi alma yoluna da başvurmadım. Dolayısıyla, Rekabet Kurumu’nda kuruluşundan itibaren 22 yıl aralıksız çeşitli görevlerde bulunmuş, son üç yıldır da uzaktan da olsa

¹ Bu çalışma, 15 Kasım 2023 günü, Rekabet Derneği’nin “online” ortamda düzenlediği toplantıda tarafımdan aynı başlıkla yapılan konuşmanın bazı eklemelerle yazıya dökülmüş halidir. Bu vesileyle, önce konuşma yapma imkânı veren, sonra da bunu ısrarla yazmamı isteyen Erdal Hocaya, konuşmanın “slaytlarını” hazırlamama yardımcı olan Rekabet Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Damla Hocaya ve halen E&Y’ta çalışan Rekabet Uzmanı Cihan Bilaçlı’ya teşekkür ediyorum.

² Kıdemli rekabet uzmanlarından Ali Ilıcak’ın, ABD’de 19. Yüzyıl sonunda yürürlüğe giren, Kongre’ye sunan senatörün adıyla anılan Sherman Act’ın hazırlanış ve kabul ediliş süreçlerini yer yer edebi tat da katarak anlattığı uzmanlık tezini ilgileneceklerle, üzerinden bunca zaman geçmiş olmasına rağmen, hararetle tavsiye ederim.

Kurumu izlemiş birisi olarak kişisel hafızam dışında başvurabileceğim bir kaynağım yok. Öncelikle, bu durumun dikkate alınmasını istiyor ve çalışmanın bu alanda bundan sonra yapılacakları özendirmesini ve varsa, ki muhakkak vardır, eksiklerinin giderilmesini, yine varsa yanlışlarının düzeltilmesini bekliyorum.

Rekabet Kurumu'nun 25 yılı, Kurum başkanlarının isimleri ve görev yaptıkları dönemler esas alınarak altı başlık altında değerlendirilmiştir.

1-Aydın Ayaydın (Mart 1997-Ocak 1999)

Kurum'un ilk dönemi, doğal olarak, fiziki alt yapı, personel istihdamı ve ikincil mevzuatın (tebliğler, yönetmelikler v.b) hazırlanması yılları olmuştur.

Öncelikle halen kullanılan Bilkent'teki binamız³ satın alındı, hızla tefriş edildi ve yine hızla geçici olarak kullanılan Makine Kimya Endüstrisi'nin Tandoğan'daki yerinden buraya taşındı. Aynı hızla lojmanlar ve taşıt araçları satın alındı; bilgi işlemin alt yapısı kuruldu. Bütün bunlar yalnızca Ankara'da değil, İstanbul'daki temsilcilik ofisi için de tekrar edildi. Yeri gelmişken, Eminönü'nde İTO'nun binasında kiralanan-gerekçesini kısmen anladığım ama anlayışla karşılamakta güçlük çektiğim⁴-ihtiyacımızın çok çok üstünde, devasa yeri söylemeden olmaz. Bitmedi dahası var; Aydın Bey, dönemin ünlü inşaat gruplarından, nakit sıkıntısı çektiği söylenen, Ceylanların İstanbul Unkapanı'ndaki 7-8 katlı, sadece beton karkası çıkmış olan binlerce metrekairelik, çok çok daha devasa binasını da satın almayı kafasına koymuştu. Dürüstlüğüyle örnek bir kamu görevlisi olan Kurul Üyesi Sadık Kutlu neredeyse tek başına direnerek bu rezaleti önlemiştir.

Bina ve araç alımındaki bu hız itiraf etmeliyim ki, benim gibi müfettişlikten/ "kara bürokrasiden" gelen birisinin başını döndürmeye yetiyordu. Söylediklerimin daha iyi anlaşılması için lojman ve taşıt alımına ilişkin iki anımı paylaşmak istiyorum. Yöneticiler için Bilkent'te, diğer personel için bugün bile şehir merkezine oldukça uzak Elvankent'te lojmanlar alınmıştı. Meslek personeli Elvankent'i beğenmiyor, merkezi yerlerden lojman alınmasını istiyordu. Beni de mesafenin uzaklığı gerekçesiyle ikna etmişlerdi. Esasen ikna olmaya hazırdım, çünkü uzman yardımcılığı sınavlarında rekabet ettiğimiz Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Merkez Bankası, Hesap Uzmanları gibi yerler karşısında henüz yeterince bilinmeyen Rekabet Kurumu'nu tercih etmeleri için adaylara "başladığınız gün lojman veriyoruz, diğerlerinden daha erken yurtdışına yüksek lisansa gönderiyoruz" diyorduk ve bu etkili de oluyordu ama aday Elvankent'i duyunca ya da bir türlü öğrenince bu etki zayıflıyordu. Bu arada, nasıl olduysa, uzmanlar, Ümitköy Defne Sitesi'nde Elvankent'in alternatifini de bulmuşlardı. Geriye Başkan'ı ikna etmek kalmıştı. Aydın Bey çoğunlukla, perşembe akşamları İstanbul'a gider, pazartesi sabahları da Ankara'ya dönerdi. Bir pazartesi sabahı, imzalanacak evrakla birlikte-çok acelesi varmış gibi! 😊- Aydın Bey'i Esenboğa'da, ilk ve son kez karşıladım. Şoförüyle

³ Binamızın iç kısımlarında alındığı gündem itibaren aralıksız ve hiç bitmeyecekmiş gibi süren yıkım, yapım, tadilat işleri, en küçük bir abartı yapmaksızın söylüyorum, ayrı bir yazının konusu olabilecek boyuttadır.

⁴ Bu yazının devam eden bölümlerinde de "anlayamadığım ve/veya anlayışla karşılamadığım" ifadeleriyle karşılaşacaksınız. Bunların, son yıllarda kamu yönetiminde gördüklerimizin/duyduklarımızın yanında oldukça hafif kaldığını peşinen söylemeliyim.

önceden anlaştığımız gibi çevre yolundan Kurum'a gelirken Elvankent'teki lojmanları gösterip "Efendim, ülkenin en iyi okullarının en iyi mezunlarını alıp bu dağ başında oturtmak olur mu?" gibisinden bir giriş yaptım. Aydın Bey fazla direnmedi, belki de durumdan haberdardı. "Tamam, ama bana alacak bina bulun" dedi. Alınacak olan öyle üç beş değil, 100'ün üzerinde daire idi. Ona da cevabımız hazırды ve ne tesadüf! araçla onların önünden geçecektik, dahası binalar Vakıfbank! tarafından yapılmıştı. Çok kısa sürede, sanıyorum bir ay içinde, Defne Sitesi'nden çok sayıda lojman satın alınmış, uzmanlar ve diğer personel taşınmaya başlamıştı. İkincisi taşıtlarla ilgili. Dosyalar açılmaya ve uzmanlar inceleme/ön araştırma yapmak için işletmelere gitmeye başlamıştı. Yerinde incelemelerin en yoğun yapıldığı İstanbul'da uzmanların kullanacağı araç yoktu. Ankara'da bile zorlukla karşılaşılıyordu. Bu arada, yeri gelmişken çoğu Kurum'a 300 metre uzaklıktaki lojmanlarda oturan 11 Kurul üyesine, başkan yardımcılara ve daire başkanlarına- yalnızca kendilerinin kullanıma yönelik- şoförlü araç tahsis edilmiş olmasını da yine kısmen anlamakla birlikte asla anlayışla karşılamadığımı söylemekten kendimi alamıyorum. Uzmanlar mevzuat hazretleri gereği-bu sonradan aşıldı-taksi de kullanamıyordu. Öncelikle acil olan İstanbul için Aydın Beye çıktım. "Efendim, arkadaşlarımız İstanbul'da işletmelere toplu taşıma araçlarıyla gidiyorlar, kendi keselerine kıyıp taksi kullansalar da durum değişmez. Otobüsle, taksiyle gelen kamu görevlisine bekçi/güvenlikçi bile kapıyı açmakta isteksiz davranır. Bizim özel teşebbüsümüz siyah/resmi plakalı arabayı görmedikçe memura gereken ihtimamı göstermez. Ankara'dan İstanbul'a bir araç gönderebilir miyiz?" dedim. Hiç ikiletmedi. Derhal, İdari Mali İşler Dairesi Başkanına konuya ilişkin talimatı verdi. Odama, Aydın Bey hızlıdır, bir hafta bilemedin 10 güne kadar bu iş çözülür deyip rahatlamış olarak döndüm. İki saat geçmedi, rahmetli Haluk İncitmez aradı "uzmanların kullanması için şoförleri de orada kalmak üzere, İstanbul'a iki araç yola çıktı." dedi. Niçin başımın döndüğü anlaşılmıştır, herhalde.

İkincil mevzuat da süratle hazırlanıp yürürlüğe konuluyordu. Kurum'un faaliyete başladığını duyuran tebliğ ile birleşme/devralmalar, tek elden satın alma/dağıtım tebliğleri ve personel yönetmeliği birbiri peşi sıra yayımlandı. Tebliğ çalışmalarında 4054'ün hazırlık komisyonunda da görev yapmış olan Yılmaz Arslan ve Gamze Öz hocalardan çok büyük ölçüde destek alınıyordu. Personel Yönetmeliği için mesai harcayanların başında ise Kurul üyesi Necdet Karacehennem geliyordu. İkincil düzenlemeler için de bir anı şart oldu. İlk günlerimin birinde Kurum girişine yanaşmış bir kamyonetten içleri evrak dolu onlarca klasör indirildiğini gördüm. "Nedir bunlar" soruma "birleşme/devralma için izin başvurusu yapıyoruz", "iyi de niçin bu kadar çok klasör?" soruma da "aynı dosyadan 20 adet teslim etmek zorundayız, Kurum böyle istiyor" cevaplarını aldım. Odama çıkıp konuya ilişkin tebliğe baktığımda ne göreyim; ilgililere bunu emreden gerçekten de bizim Birleşme Devralma Tebliği imiş. Öyle anlaşılıyordu ki, Kurul, çevirisi önüne gelen Avrupa Birliği'nin konuya ilişkin düzenlemesinin başvuruların 20 nüsha hazırlanarak yapılmasını emreden hükmünü olduğu gibi kabul etmiş. Ancak aceleyle atlanan, AB Komisyonu'nun üye devletleri temsilen gelen 17 kişiden-o yıllarda- oluşması gerçeği olmuştu. Bize 1-2 nüsha yeterliydi. Sorun, 3 nüshada karar kılınarak kısa sürede çözüldü.

Bu dönemde aynı zamanda 1., 2. ve 3. dönem uzman yardımcıları alındı ve diğer kamu kurumlarından çok sayıda orta ve üst düzey yönetici transferi yapıldı.

Bölümün başında da belirtildiği gibi, ilk dönemde doğal olarak fiziki alt yapı yatırımlarına, acil ikincil düzenlemelere ve personel istihdamına ağırlık verildi ve yukarıda özetlediğimiz üzere, bunlar bir kamu kurumundan beklenmeyecek hızla yapıldı. Öte yandan bu dönem aynı zamanda raportör bağımsızlığından rahatsızlık duyulmasının ilk örneklerinin görüldüğü ve uzman yardımcılığı sınavlarına müdahale girişimlerinin yaşandığı dönem olmuştur. Güney Doğu Anadolu bölgesindeki bir ilde LPG/tüp gaz piyasasında yürütülen soruşturmada, soruşturmanın sonuna yaklaşmışken taraflardan biri, son yıllarda “tüpçü” lakabıyla da bilinen ünlü grup, İstanbul’daki bir noterden onaylı, soruşturma tarihinden önce hisse devri yaptıklarını gösterir bir belge gönderdi. Raportörlerde çok doğal olarak söz konusu belgenin sahte/sonradan düzenlenmiş olduğu şüphesi doğdu. Öyle ya, böyle bir belge varsa ibrazı için niçin bir yıla yakın süre beklenmişti. Soruşturmacı üyenin de (İlgili Danıştay kararına ve bu karar sonrasında yapılan değişikliğe kadar soruşturma heyetlerinin başında bir üye bulunuyordu.) bilgisi ve onayıyla inceleme yapmak/bilgi almak üzere, İstanbul’a, söz konusu notere gidildi. Ve yer yerinden oynadı. Aydın Bey köpürüyordu; kendisinden habersiz nasıl gidilir, nasıl böyle bir inceleme yapılmış! Anlaşılan “zülfü yâre” dokunmuştuk. Bu arada, soruşturmacı üye de sözcüğün tam anlamıyla uzmanları “satmış”, gidişlerinden benim haberim yoktu deyip işin içinden sıyrılmıştı. Bu üyenin kritik kararlarda Başkan’ın tarafında oy kullanması karşılığında çok sayıda yakınına Kurum’da; hizmetli, şoför v.b. kadrolara atattığını ve herkes tarafından bilinen bu durumun personel arasındaki esprilere konu olduğunu belirtmeden geçemeyeceğim.

Uzman yardımcılığı sınavlarına müdahale konusuna gelince; 1. dönem Uzman Yardımcılığı Sınavı ben Kurum’a gelmeden yapılmış, bitmişti. 2. dönem (bu sınavda da görev almamıştım, çünkü tam o tarihte 10 günlüğüne yurt dışına gönderilmiştim!) alımına ilişkin başta sayılarının yüksekliği (28 kişiydiler ve yetiştirecek kişi yok denecek kadar azdı) konusu olmak üzere, Başkan ve Kurul’la tartışma/anlaşmazlık yaşasam da asıl kriz 3. dönemin alımında çıktı. Yazılı ve sözlü sınavları yapmış, başarılı olan 16 kişinin isimlerini gösterir listeyi gecenin geç saatinde Kurum’un girişine asmıştık. Sabah gelir gelmez Aydın Bey çağırdı. Anladığım kadarıyla, 16 kişiye bir itirazı yoktu; isteği 24 kişinin alınmasıydı. Başarı sıralamasına göre ilk 24’ü alalım diyordu. Görünüşte istek masumdu, hatta makul bile bulunabilirdi ama geç kalınmıştı. “Efendim, ilan ettiğimiz gibi kazanan 16 kişiyi gösterir listeyi astık, bu saatten sonra yapacağımız her değişiklik yanlış anlaşılır, Cebeci kahvelerinde, ODTÜ kantinlerinde dile düşeriz, biz yeni bir kurumuz, sınavlarımız hakkında en küçük bir olumsuz söz söylenmesine imkân vermemeliyiz” deyip ne kadar dil döktümse ikna edemedim. Aydın Bey Nuh diyor Peygamber demiyor; “ben buranın başkanı değil miyim kardeşim, ben böyle istiyorum” diyordu. Konuşmanın sonunda “böyle bir değişikliğin altına sınav komisyonu başkanı olarak imza atamayacağımı, komisyon üyesi hocalara da teklif edemeyeceğimi” söyleyip çıktım. Kurum’un kıdemli başkan yardımcısı, Aydın Beyin bankalarda da yakın çalışma arkadaşlığını yapmış Nurettin Bey’e (Şenözlü) gidip bir kez de siz söyleyin, bu yanlışın önüne geçelim diye yardımını istedim. Sağ olsun, beni kırmadı, gitti ama gitmesiyle gelmesi

bir oldu. “Hayır kabul etmiyor, çok kararlı” dedi. Yapılacak bir şey kalmamıştı, odama döndüm. Niyetim çantamı toplayıp Bakanlığa dönmektir. Kurum’a geldiğim ilk gün, Aydın Beyle yaptığımız görüşmede meslek personeli sınavlarına müdahale edilmesi halinde Bakanlığa döneceğimi lisan-ı münasiple söylemiştim. Bu sözümün gereğini yapmalıydım. Akşamüzeri, son bir kez şansımı denemek ve sonuç alamazsam ayrılık kararımı bildirmek üzere Başkanlık katına çıktım. Özel Kalem Müdiresi içerde Hukuk Müşavirliği’nden bir hanımın bulunduğunu, beklemem gerektiğini söyledi. O anda kafamda şimşek çaktı, bu konunun varlığı fırsata dönüşebilirdi. Girdim, ayakta, Başkan’a “size yalvarıyorum, bunu yapmayalım, Kurum’a kıymayalım” dedim. “Kralın” zayıf/müşfik anını yakaladığımı anlamıştım. “Tamam git, senin dediğin gibi olsun” dedi. Böylece hem sınavın “namusunu” kurtarmış hem de Kurum’dan ayrılmamıştım. Daha sonraları Aydın Bey’in ve bir Kurul üyesinin, Ankara’da önemli bir koltuktaki bir bürokrata gelin adayları için söz verdiklerini öğrendim. Tesadüf bu ya, gelin adayı astığımız listenin 24. sırasındaymış! Bu bahsi, izninizle, bir dedikoduyla/magazinle bitirelim; yıllar sonra söz konusu kurul üyesi, krize neden olan hanımefendiyle bürokratımızın oğlunun evlenmekten vazgeçtiklerini de anlatmıştı.

2-Tamer Müftüoğlu (Mayıs 1999-Mart 2003)

Tamer Hoca dönemi; Kurum açısından eğitime dolayısıyla kapasite inşasına yapılan yatırımlarla, karar gerekçelerinin gereken ayrıntıları içerecek şekilde kapsamlarının genişlemesiyle, yüksek kalitede yayın faaliyetleri ve düzenlenen başarılı toplantılar, sempozyumlarla öne çıkıyor.

Eğitimde en önemli yatırım, uzmanlarımızı yurt dışına yüksek lisansa göndermek olmuştur. Önce Jean Monnet bursunu kazanan iki kişiyi (Yaşar Tekdemir ve Lerzan Kayıhan) Londra ve Brüksel’e gönderdik. AB kaynağı sınırlıydı, yılda bir bilemedin iki kişi gönderebilirdik. Uzman sayımız hızla artıyordu. Yaşları çok ilerlemeden, kuşkusuz işlerin yürümesini de aksatmadan, olabildiğince çok sayıda uzmanı gönderebilmeliydik. Hemen ilkeleri belirledik ve duyurduk. Öncelikle, yurt dışına uzun süreli gidişler yalnızca eğitim amaçlı olacaktı. Kurum’da yetişmiş olanlar/yalnızca Kurum’u bilenler, bu söylediğimi anlamakta güçlük çekebilirler. Türk kamu yönetiminde özellikle müfettişlik, uzmanlık gibi sınavla girilip sınavla yükseltilecek mesleklerde, mensuplar öteden beri bir yıl süreyle yurt dışına bilgi görgü artırmaya gönderilirler. Cumhuriyet’in ilk yıllarında bürokrat adaylarına Paris, Londra kaldırımı çiğnetmek anlamlıydı, ama belli bir yerden sonra bu durum anlamını yitirdi ve ilgiliye eğitim yönünden bir katkısı olmayan yalnızca ödüllendirmeye dönüştü. 1990’ların başından itibaren yüksek lisans için gidişlerde artış olmakla birlikte, “bilgi görgü artırma” uygulamasının hala devam ettiğini sanıyorum. İkincisi, yabancı dilde KPDS’den en az B düzeyi belgeye sahip olmak. Bu belgeyi getirebilmek için bir yıl gecikenler olmuştu. Bu uzmanların baş sorumlu olarak gördükleri bana o zamanlar çok kızdıklarını, ancak dönüşlerinde iyi ki böyle yapmışsınız dediklerini hatırlıyorum. Bu arada diğer kamu kuruluşları aynı sınavdan C düzeyini yeterli buluyordu! Üçüncüsü ve belki de en önemlisi; yine diğer kamu kurumlarından farklı olarak, yurt dışında herhangi bir üniversiteden değil, Eğitim Komisyonu’nun belirlediği, İngiltere ve ABD başta olmak üzere uluslararası derecelendirmede ilk 40’a giren üniversitelerden alınacak kabul belgesi gerekiyordu. Bu belgeleri almak, tahmin

edeceğiniz üzere, hiç de kolay olmuyordu. Nihayet, her yıl, Kurul kararıyla belirlenen sayıda bu koşulları sağlayan yeterliliğini almış uzmanlar kıdem sırası da gözetilerek gönderilecekti. Kıdem sırası deyince aklıma geldi; Aydın Bey’le tartışmalarımızdan biri de bu konuda olmuştu. Bir uzman yardımcımızı (dikkat buyurun lütfen, daha yeterliliğini almamış!) yurt dışına eğitime göndermemizi istedi. Kurum kaynaklarından gitmesi için öncelikle yeterlilik sınavını geçmesi, ondan sonra da kıdem sırasını beklemesi gerektiğini söyledim. Ancak Jean Monnet gibi bir kaynağın desteğiyle gitmek istiyorsa yeterliliği beklemesine gerek olmadığını, bu defa da bu ve benzeri bursu kazananlar arasında kıdemi gözeticeğimizi ekledim. Aydın Beyin söylediğine pişman bir yüzle görüşmeye son verdiğini hatırlıyorum. Bu ilkeler çerçevesinde ilk 15 kişiyi göndermek amacıyla önergemizi Kurul’a götürdük. Çok sert tartışmalar oldu. Aralarında Tamer Hoca’nın en yakın arkadaşının da olduğu bir grup Kurul üyesi, “ne gerek var bu kadar para harcamaya, Türkiye’de üniversite mi yok, burada mastır yapsınlar” şeklinde özetlenebilecek gerekçelerle karşı çıkıyorlardı. Rekabet hukuku ve iktisadının Türkiye için yeni bir alan olduğu, ileride Türkiye’de bu eğitim alınabilecek olsa bile bu alanda çok yol kat etmiş yurt dışındaki üniversitelere göndermenin sayısız faydaları olduğu yönündeki açıklamalarımız yeterince etkili olmuyordu. Saatler geçtikçe ümitsizliğe kapılmaya başlamıştım. Tartışmayı, gerginliği, kendisini üzecek konulara girmeyi pek de sevmeyen Tamer Hoca, umduğumun çok üstünde, deyim yerindeyse “pençe pençe” mücadele ederek 4 aleyhte 7 lehte (rahmetli Murat Gencer Beyin önerge doğrultusunda çabalarını şükranla hatırlarım) oyla kararı çıkardı. Tarifsiz bir mutlulukla, uçarcasına odama dönmüştüm. Eğitim bahsini bitirmeden yurt dışına yüksek lisansa giden arkadaşlarımızdan bazılarının kendilerine verilen sürenin sonunu beklemeksizin, eğitimi bitirir bitirmez Türkiye’ye döndüklerini gururla hatırladığımı söylemeliyim. Bu süreçlerde ve Kurum içi eğitimlerin organizasyonlarında İnsan Kaynakları bünyesinde, Uzman Barış Ekdî’nin vekaleten yürüttüğü Eğitim Müdürlüğümüzün üstün gayretlerini bir yere not edelim, lütfen.

Rekabet Kurulu’nun gerekçeli kararları; okuyanı, niçin böyle bir sonuca ulaşıldığına ikna edecek şekilde ayrıntılı hukuki ve iktisadi açıklamalar içermelidir. “Okuyan”la kastımızın yalnızca dosyanın tarafları olmadığı, ilgili sektördeki, hatta sektör dışından olsa bile ilgili tüm üçüncü kişileri de kapsadığı açıktır. Esasen Kanun’un konuya ilişkin 52. madde hükmü de bu amacı teminen oldukça ayrıntılı düzenlenmiştir. Başlangıçta yetişmiş personel eksiği nedeniyle gerekçeler son derece kısıydı ve tatmin edici olmaktan uzaktı. İkinci dönemde, kapasite inşamıza paralel olarak karar kalitemiz de giderek yükseldi. Bu durum, muhataplarımızda güvenilirliğimizi artırıyor fakat aynı zamanda benzer diğer kamu kurumlarındaki bize karşı kıskançlığı/çekememezliği körüklüyordu. Burada da yeri gelmişken, sınırlı sayıda personeliyle kararları kaleme alan, S. Barış Özer yönetimindeki Kurul Büro’nun⁵ üstün gayretlerinden söz etmemek haksızlık olur.

⁵ Ekim 1997’de Sanayi ve Ticaret Bakanlığından Kurum’a, benim de genel müdür yardımcılığı yaptığım Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğünde uzman olarak çalışan; Makbule Bekcan, Çiğdem Demirel, Özlem Güven, Ümit Güngör, Şevkat Yüksel ve Murat Özeyranoğlu arkadaşlarımızla birlikte gelmiştik. Bakanlık’ta Genel Müdürlüğün yükünü çeken bu arkadaşlarımızın, Rekabet Kurumu’nda da özellikle kararların yazılmasında çok büyük katkıları olmuştur. Keza iyi derecede İngilizce bilen Özlem Güven de çalışkanlığıyla Uluslararası İlişkiler Müdürlüğümüzün vazgeçilmez elamanı olmuştur. Bu arada, daha sonra

Bu dönem aynı zamanda, rekabet savunuculuğunun tanıtım boyutunda kalıcı adımların atıldığı bir dönem olmuştur. Esasen, ilk günlerden itibaren Kurum'un yaptığı toplantılar pek gösterişli oluyordu. Bu dönemde Kuruluş yıldönümleri v.b. gerekçelerle sıklıkla yapılmaya başlanan sempozyumlar/konferanslar yerli ya da yabancı, kamu ya da özelden alanlarında yetkin kişileri bir araya getiriyor; böylece, görkemin yanına güçlü içerik de ekleniyordu. Türkçe kaynak eksikliğini dikkate alarak yüksek lisans ve doktora tezlerini süratle Kurum matbaasında basmaya başladık. Halen devam eden hakemli Rekabet Dergisi, bu dönemde yayın hayatına başladı. OECD toplantılarında da övgüyle söz edilen Perşembe Konferansları yine Tamer Hoca döneminde başladı. Toplantılar çok büyük oranda rekabet hukuku/iktisadi/politikası alanında yapılıyordu. Bu konularda sözü olan akademisyen, iş insanı, bürokrata kürsü açılıyor, farklı düşüncelere mikrofon uzatılıyordu. Kurum dışından da katılımın olduğu Perşembe Konferansları'nda, sunumların ardından soru cevaplarla harareti tartışmalar yapılıyor, tüm bunlardan başta Kurum çalışanları olmak üzere, ilgili herkes faydalanıyordu. Peki, konferansların adı nereden geliyordu? Haftanın ilk ve son işgünü baştan elemiştik. Salı günleri SPK yapıyordu. Mezunu olduğum Fakülte'de, Mülkiye'de de Çarşamba Toplantıları adı altında toplantılar yapılıyordu. Bize de "Perşembe"ler kalmıştı. Tam burada, Tamer Hocayla yaptığımız küçük sevimli bir tartışmayı hatırladım. Haftalar geçtikçe her perşembe gününe nitelikli bir konuşmacı bulmakta zorlanıyorduk. Konuşmacı havuzu sınırlıydı. Her hafta yapmakta ısrar edersek ya niteliği düşürecektik ya da rekabet dışı alanlara daha fazla kayacaktık. İkisini de istemiyorduk. Bu gerekçelerle Tamer Hocaya "Hocam bu toplantıları 15 günde bire, hatta ayda bire düşürelim" dedim, Hoca'dan kısa, net ve tartışmaya kapalı bir cevap geldi: "Böyle devam edeceğiz, her haftanın bir perşembe günü var!" Bu bahsi bitirmeden de bütün bu toplantılarımızda ve sempozyumlarda sunulan tebliğleri, yapılan tartışmaları süratle ve titizlikle basıp kitaba dönüştüren, "sözü uçurmayan" yayın ofisimiz ve matbaamız çalışanlarının ayrı bir övgüyü hak ettiklerini söylemeliyim.

Bu dönemde yaptığımız uzman yardımcılığı sınav sonuçlarını yine gecenin hangi saatinde bitmişse Kurum girişine asıp gönül rahatlığıyla evlerimize gidiyorduk. Çünkü biliyorduk ki, Hoca kendisine Bakanlar veya üst düzey bürokratlardan verilen isimleri bize sınavdan önce değil, sınav bitip ilan edildikten sonra söylüyordu. Listeyi astığımız gecenin sabahında, odasında, cebinden küçük kâğıt parçalarını çıkarıp biraz da mahcup bir yüzle "kazananlar arasında şu isim var mı?", "hayır yok", "şu isim?", "hayır o da yok", "peki, şu da mı yok?" "hayır o da yok, hocam" soru cevaplarından sonra canı sıkılsa da bunu bize hissettirmemeye çalışıyor, etkili ve yetkili kişilere ne diyeceğini düşünmeye dalıyordu. Bu arada "peki, şu da mı yok?" diye sorduğu, dönemin birçok bakanından daha etkili bir bakanlık müsteşarının oğlu idi. Aday yazılı sınavda derece yapmıştı. Ancak sözlüde hocaların sorduğu yorum gerektiren hiçbir soruya cevap verememişti. Tipik bir "fotografik" hafızayla karşı karşıya olduğumuzu anlamıştık. Rekabet Hukuku, üç temel yasağı içeren "Case law", bizdeki adıyla içtihat hukukudur. Bu nedenle, Rekabet uzmanlarının kitabı

Kararlar Dairesi adını alacak Kurul Büro'nun başında da, benim şahit olduğum her dönemde, isabetle yapılan görevlendirmelerle; önce S. Barış Özer, ardından Makbule Bekcan, Yüksel Kaya, Yelda Toy gibi hep işinin ehli olan yöneticiler bulunmuştur. Bu durumun Kurum için büyük bir şans olduğunu düşünürüm.

bilginin yanı sıra yorumlama yeteneğine de sahip olmalarını arıyorduk. Göz hafızası kuvvetli, muhakemesi zayıf aday elenmişti. Tamer Hoca'nın delikanlının babasına ya da elçisine ne dediğini hâlâ bilmiyorum. Bildiğim Hoca'nın sınav komisyonlarının işine hiçbir şekilde karışmadığıdır.⁶

Bırakın anlayışla karşılaşmayı, anlamakta bile zorluk çektiğim bir Kurul kararından söz etmeden Tamer Hoca dönemini bitirmemeliyim. Kanun'un ilgili hükmü gereği, boşalan üyelik için Kurul, Bakanlar Kurulu'na sunulmak üzere iki aday belirlemek için toplandı. Karar çıktı; adaylardan biri az sayıdaki rekabet hukukçularından olan Yılmaz Arslan hocamızdı. İkincisi kimdi dersiniz? Rekabet Kanunu'nun hazırlık sürecinde bu kanuna açıkça karşı çıkan, böyle bir kanunun Türkiye'de olmaması gerektiğini söyleyen Bakanlığa muhatap yazının altında imzası olan bir meslek örgütünün genel sekreteriydi. Bakanlar Kurulu kimi seçti dersiniz? İkincisini...

3-Mustafa Parlak (Haziran 2003-Haziran 2007)

Mustafa Bey dönemini Kurum'un rüştünü ispatladığı dönem olarak düşünüyorum. Hatırladıklarımı üç alt başlık altında anlatmaya çalışacağım. 1)Rekabet savunuculuğunda iyi örnek, Türk Telekom özelleştirilmesi. 2)Gizliliğin korunması ve bilgi sızdırmaya karşı etkin mücadele. 3)Uluslararası/üstü kuruluşlar nezdinde yükselen ve kalıcılaştıran itibar.

POAŞ dosyasından sonra özelleştirme işlemlerini de birleşme/devralma işlemi sayan, ancak farklı başvuru prosedürü getiren düzenlememizi yürürlüğe koymuştuk. Bu çerçevede önümüze Türk Telekom özelleştirmesi geldi. İlgili dairenin esaslı bir çalışmayla hazırladığı ön görüş Kurul'ca benimsenerek-ara aşamaları atlıyorum-muhataplara gönderildi. Ve kızılca kıyamet koptu. Görüşümüzde; başka şeylerin yanı sıra, Türk Telekom'un telefon altyapısıyla, Kablo TV alt yapısının (Kablo TV, o zamanlar bir milyon 800 bin eve gidiyordu ve bu şebekeden telefon alt yapısı kadar olmasa da ses ve "data" iletimi sağlanabiliyordu.) ayrılması ve bunların aynı kişiye satılmaması, böylece özelleştirme sonrası kısmen de olsa rekabetin sağlanması

⁶ Komisyon başkanlığını yaptığım çok sayıdaki sınavdan sayısız anı aklıma geliyor ama takdir edersiniz ki, hepsini yazmak böyle bir yazının hem amacını hem de sınırlarını aşar. İlk aklıma gelenlerden biri giriş, biri yeterlilik sınavı olmak üzere, ikisini anlatmakla yetineyim. Şahin Ardıyok'un uzman yardımcılığı sınavındayız. Ne soruyorsak çatır çatır cevaplıyor, zaten yazılı birincisi. Yaşı rakiplerinden oldukça büyük, yanlış hatırlamıyorsam 1969 doğumlu, özgeçmişinden eski ordu mensubu olduğu, üsteğmenlik rütbesindeyken ayrıldığı görülüyor. Benzeri mesleklerde olduğu gibi, biz de akademik başarısı birbirine yakın adaylar arasından üniversiteyi yeni bitirmiş, başka yerlere fazla takılmamış, deyim yerindeyse "gözünü bizde açacak" olanları seçme eğilimindeyiz. Bu bakış açısıyla sözlü sınavın sonunda Şahin'e "Sen muhtemelen takım komutanlığı yapmışsındır, emir vermeye alışmışsındır. Senden yaşı epeyce küçükler burada şu anda uzman, bizim sınavı kazanırsan, onların mahiyetinde çalışmak, onlardan emir almak ağırına gitmeyecek mi?" diye, sordum. Şahin, hiç tereddüt göstermeden "biz askerler emir verenin yaşına değil, rütbesine bakarız!" dedi. Bu defa Nazlı Önal Aksoy'un yeterlilik sınavındayız. Tezinin konusu, aklımda kaldığı kadarıyla, Kanun'a aykırılığın özel hukuktaki yeri gibi bir şey. Hukuk Baş Müşavirimiz, Medeni Hukuk Doçenti-o tarihte- Osman Gürzümar Komisyon üyesi. Doğal olarak sorular çoğunlukla Osman Hocadan geliyor. Dakikalar geçtikçe, yine aklımda kaldığı kadarıyla, "askıda geçersizlik" konusunda aralarında belirgin görüş ayrılıkları olduğu ortaya çıkıyor. Ne beklenir; sınav olanın, komisyon üyesi, konunun uzmanı hocayla "takaza" çıkarmaması, alttan alıp "top çevirerek" sınavı riske etmemesi, değil mi? Hayır, Nazlı doğru bildiklerini kararlılıkla ama en küçük bir saygısızlık yapmadan savunuyor. Bu sayede, biz diğer komisyon üyelerinin payına da bitmesini istemediğimiz, nefis bir hukuk ziyafeti düşünüyor. Sınavın sonucunu mu merak ediyorsunuz? Nazlı, başta Osman Hoca olmak üzere, hepimizden aldığı-hak ettiği- yüksek notlarla rekabet uzmanı oluyor.

gerektiğini söylüyorduk. Ulaştırma Bakanlığı, Telekomünikasyon Kurumu'nun da etkisiyle bu önerimize şiddetle karşı çıkıyor; "Kablo TV Türk Telekom'un gerdanlığıdır", onsuz satılamaz şeklinde özetlenebilecek görüşlerini başta basın olmak üzere, her alanda oldukça "agresif" bir biçimde dile getiriyordu. Ulaştırma Bakanı daha sonra başbakan da olacak Binali Yıldırım Beydi ve "özgül ağırlığı" fazlaydı. İpler giderek geriliyordu. Bu arada biz de basın toplantısı yapıp meramımızı anlatmak, söylenenlere cevap vermek istiyorduk. Tam bu noktada Başkan ağırlığını koydu ve "hayır, basın ya da kamuya açık herhangi bir kanalla cevap vermeyeceğiz. Görüşlerimizi Bakanlık yetkililerine kaç toplantı olursa olsun yüz yüze anlatacağız ve ikna edeceğiz, kavga etmeyeceğiz" dedi. Randevular alınıp görüşmeler yapılmaya başlandı. Bakanlık yetkilileri azalmakla birlikte bizi eleştiren açıklamalarına devam ediyordu, ama gazetecilerin her fırsatta sıkıştırmalarına rağmen Mustafa Beyden ortamı gelecek tek kelime çıkmıyordu. Bu arada, gerçekten de toplantılarda küçük de olsa ilerlemeler kaydediliyordu. Sonuçta Bakanlık ve dolayısıyla Özelleştirme İdaresi Kablo TV'nin ayrıştırılması ve rakip olacak başka birine verilmesi yönündeki görüşümüze itirazlarını bıraktı. Bunda kuşkusuz, en son aşamada Kurul'a izin için geleceklerini ve izni de ancak öncesinde bu ayrışmayı kabul etmeleri sayesinde alabileceklerini bilmeleri büyük rol oynadı. Ancak, Mustafa Beyin "uhulet ve suhulet" izlediği/izlettirdiği politikanın da inkâr edilemez etkisi vardı. Peki, "aferin, Kablo TV'nin ayrılmasını, dolayısıyla Türk Telekom'u alan gruba gitmemesini sağladınız da, sonrasında ne oldu?" diyenleri duyar gibiyim. Kablo TV Türksat'a verildi ama verilmesiyle kaldı. Yani Kablo TV'nin Türk Telekom'u alana gitmesine engel olmayı başarmıştık ama devlet olarak bir başkasına satılıp kısmen de olsa Türk Telekom'a rakip oluşmasını, bu rekabetten tüketicilerin/toplumun kazanmasını sağlayamamıştık. Birkaç yıl sonra Kurum'u temsilen katıldığım Telekomünikasyon Kurumu'nun Sapanca'da düzenlediği bir toplantıda Bakan Bey "Sayın Bakanım devletin elinde böyle bir değer var, niçin öldürüyoruz, satmıyorsak da devlet işletsin, her iki ihtimalde de hem hazine kazanır hem de tüketici?" sorumu, gülümseyerek "Hâlâ anlamadın mı, o para tekele verildi, karşısına rakip çıkaracağımızı bilseler o parayı verirler miydi?" şeklinde cevapladı. Evet, artık anlamıştım. Daha doğrusu bizde rekabete dayalı piyasa ekonomisinin sanılanın aksine yeterince taraftarı olmadığını, iş dünyamızın da siyaset erbabımızın da ağırlıkla tekelden-tekeli bizim çocukların elinde olması kaydıyla kuşkusuz- yana olduğunu unutmuştum, Bakan beyin sözleri hatırlatmış oldu. Bu arada Türk Telekom'u alanların doğru dürüst bir para da vermediklerini, dahası işi batıracaklarını ve faturayı da Hazinesin/halkın ödeyeceğini sonraki yıllarda hep birlikte acıyla öğrenecektik.

Mustafa Bey döneminde rekabet savunuculuğuna örnek olarak yalnızca Türk Telekom özelleştirmesini verirsek kamunun diğer birimleri hep kavgalıymışız gibi anlaşılabilir. Öncelikle Tamer Hoca döneminde başlattığımız, hükümetlere/kanun koyucuya karşı rekabet savunuculuğunun önemli bir boyutunu oluşturan; başka kanun, tüzük ve yönetmeliklerde bulunan, makul bir gerekçesi de olmayan, rekabet kurallarıyla çelişen hükümleri belirleyip ilgili bakanlık ve kurumlar ile Başbakanlığa bildirilmesi çalışmalarına devam ettik. Umarım, bence çok önemli olan bu iş hâlâ yapılmaktadır. Bu arada muhakkak sözünü etmemiz gereken bir diğer savunuculuk işlemimizde; 9'uncu 5 yıllık Plan'ın Rekabet Politikası Raporunun hazırlığına önde

gelen uzmanlarımızdan Ali Demiröz'ün raportör olarak verdiği kıymetli katkıdır. Elbette, o tarihlerde DPT uzmanı olan, halen Başkent Üniversitesi İktisat Bölümü başkanlığını yürüten, seçkin/üretken iktisatçı Uğur Emek Hoca'nın yardım ve yol göstermesiyle. Bu bağlamda, daha sonraki yıllarda, yine önde gelen uzmanlardan Bülent Gökdemir'in TÜSİAD'a hazırladığı "Küresel Su Krizine Çözüm Arayışları" üst başlıklı raporundan söz etmeden olmaz.

Rekabet Kanunu'nun uygulanmasında ön araştırma aşamasında yapılan yerinde incelemeler, delil toplama bakımından son derece önemlidir. Kurul'un aldığı ön araştırma kararı, bu karara dayalı yapılan, "Şafak Baskını" olarak da adlandırılan yerinde inceleme nedeniyle en gizli/"top secret" bilgimizdir. Rekabet ihlallerine dayanak oluşturabilecek bilgi ve belgeler, çoğunlukla işletmenin kanunen tutmak zorunda olduğu defter ve belgeler arasında değil, ilgilinin not defterleri, bilgisayarları giderek cep telefonlarında bulunabiliyordu. Ön araştırmanın, dolayısıyla yerinde incelemenin yapılacağını önceden haber alan muhatapların buraları "temizleyeceği" çok açıktır. Nitekim, belli bir yerden sonra uzmanlar yerinde incelemelerden eli boş dönmeye başlamışlardı. Biz neler olduğunu anlamaya çalışırken bir sektörün önde gelen bir firmasından, önce sözlü sonra

yazılı "kendilerine A.E isimli⁷, profesör unvanlı bir kişinin geldiğini, 'haklarında Kurul'un ön araştırma kararı aldığını, yakında uzmanların yerinde incelemeye geleceklerini' söylediğini, önce ciddiye almadıklarını ama uzmanların takip eden günlerde gerçekten de geldiklerini, sonraki günlerde de A.E'nin tekrar kendilerine uğrayarak Rekabet Kurumu karşısında temsilciliklerini almaları halinde sorunu halledeceklerini söylediğini, aynı şekilde başkalarına da gittiğini, birçok işletmenin temsilciliklerini bu kişiye bu yolla verdiğini" söyleyen bir bilgi geldi. Ön araştırma ve dolayısıyla yerinde inceleme bilgisinin muhataplarınca önceden öğrenilmesi kabul edilebilir bir şey değildi. Bunu engellemek için, diğer başkan yardımcısı arkadaşım Mehmet Akif Ersin'le birlikte iki şey yapmaya karar verdik. Birincisi sektörden gelen ihbarı derhal savcılığa iletmeliyiz; ikincisi, madem ön araştırma bilgimiz sızıyor, o zaman biz de Kurul'un ön araştırma kararı almasıyla uzmanların yerinde incelemeye gitmesi arasındaki süreyi yok denecek kadar kısaltacak önlemler almalıyız. Başkan'a anlattık, Mustafa Bey tereddütsüz tamam, yapalım dedi. Öncelikle, soy ismi Keleş olan Ankara Özel Yetkili Cumhuriyet Başsavcısına gittik, dinledi, dilekçemizi aldı ve konu artık bizim işimizdir deyip bizi uğurladı. Ön araştırma kararı ile yerinde inceleme arasındaki süreyi kısaltmaya gelince, bu o kadar kolay olmadı. İdare olarak risk almak zorundaydık; ön araştırma yapılmasını teklif eden rapor Kurul'da görüşülürken uzmanların ellerinde yetki belgeleriyle, ilgili işletmenin yakınında konuşlanmalarını sağlayacaktık, karar çıktığı gibi telefonla tamam gidebilirsiniz diyecektik, uzmanlar kararın üzerinden bir saat bile geçmemişken yerinde incelemeye başlamış olacaktı. Risk neredeydi? Kurul ön araştırma teklifimizi çok düşük bir ihtimal ama, uygun bulmazsa, ret ederse uzmanları

⁷ A.E, Fransa'da 3 yıl iletişim okumuş, nasıl yapmışsa Milli Eğitim'den denkliğini almış ve ardından profesör unvanını da kazanmış bir kişi. Hukuk tahsili olmadığı- bu arada iktisat da yok-halde kendisini hukukçu/avukat (Bu nedenle İstanbul Barosu'nun açtığı davaları hatırlıyorum.) olarak tanıtan bu zat, Kurum'da dosyası olan teşebbüslerin çok büyük bölümünün (kendisi bir yazısında %85'i demiştir.) temsilciliğini almıştır. Bu durumu, ağırlıklı olarak, ilk dönem Kurum yönetimiyle kurduğu-muhtemelen geçmiş de olan-garip ilişkiler sayesinde sağladığından ilgili hiç kimsenin kuşkusu yok(tu).

araştırmanın yapılacağı şehre boşuna/bir gerekçesi olmaksızın göndermiş olacaktık. Bu durumda uzmanların yevmiyelerini, otel ve yol paralarını kim, hangi hesaptan ödeyecekti? Mustafa Beye açıkça anlattık ve yukarıda söylediğim gibi tereddütsüz “yapın, bir mali sorumluluk çıkarsa ben öderim” dedi. Önlemi uygulamaya soktuk. Kusursuz işledi ve çok şükür Kurul’da ret edilen bir ön araştırma da olmadı. Kusursuz işlediğini nereden biliyoruz: Çok sonra teknik takip tutanaklarından, A.E’nin Kurum’daki bir daire başkanına telefonda, telaşla “orada neler oluyor? Bizim haberimiz olmadan İstanbul’a, yerinde incelemelere gelenler olmuş” dediğini öğrenecektik. Başarmıştık. Bu teknik takip meselesini anlatmanın tam yeri. Savcılık bizim başvuru üzerine, mahkemeden aldığı izinle, A.E’nin telefonundan adı geçeni izlemeye başlamış. 3 aya süren bu takibi anlatmaya son dan başlamalıyım, zira bizim de teknik takipten sonunda haberimiz oldu. 2005 yılı Mart ayı başlarında, akşam saatlerinde işten çıkmış, emektar kırmızı Peugeot’imle Bilkent 2’deki lojmana gidiyorum. Işıklı kavşağa yaklaşırken aracın birinin bir önüme bir arkama geçtiğini ve içindeki tıraşsız, suratsız kişilerin de ağız hareketlerinden küfürler ettiklerini gördüm. Kırmızı ışığı görüp duracakken söz konusu otomobil hızla önüme geçip ani fren yaptı, aracın içinden birinin başında mavi el örgüsü bere olan iki kişi hızla inerek benim arabaya doğru geldi. Saliselerle ölçülebilecek bir zaman aralığında arabanın kapıları kilitleyen düğmesini aşağıya bastırdım. Bu arada o iki kişi kapıları tekmelemeye başladılar, tabii, küfürler etmeye devam ederek. Sarı ışığın yanmasıyla, önümdeki aracın yanından fırlayıp geçtim ve eve geldim. Ne olduğunu anlayamamıştım. Heriflerin tipi öğrenci ve memur ağırlıklı bölge insanına benzemiyordu. Ertesi sabah Kurum’a gelince mesele anlaşıldı. Ankara Emniyeti’nden polisler Kurum’daydılar, gözaltılar yapıyorlardı. Meğer aracımın önünü kesenler Ankara’daki bir mafyanın adamlarıymış. A.E.; Kurum’un Uluslararası İlişkiler Müdürü T.K. aracılığıyla bir mafya grubuyla anlaşmış. Anlaşmaya göre mafya beni ve diğer başkan yardımcısı Mehmet Akif Ersin’i üç ay iş göremeyecek ve suratlarımızda iz kalacak şekilde darp edecek, bunun karşılığında adam başı 10’ar milyardan 10 milyarı peşin olmak üzere, toplam 20 milyar lira alacak. Teknik takip tutanaklarında; Kurul Büro’da çalışan A.B.’in her hafta Kurul gündemini içeren listeyi toplantı öncesi T.K’a verdiğini, (Tutanaklarda, A.B’nin bir gün T.K.’yı odasında bulamayınca gündem sayfasını kapısının altından attığı için T.K’dan fırça yediğini okuyoruz.) T.K.’nın da bunları hızla İstanbul’a A.E.’ye faksладыğını; İstanbul’dan belirlenen dosyalarla ilgili Kurul’un ne kararlar aldığı-ön araştırma, soruşturma gibi-bilgisi de aynı personel üzerinden iletildiği görülünce “puzzle” tamamlanmış oldu. Bu düzen bozulunca, artık ön araştırma veya soruşturma kararlarından öncesinde haberdar olamayınca, mesullerini-iki başkan yardımcısını-mafyaya havale etmişlerdi! Bu arada, 300 sayfayı aşan teknik takip tutanaklarından birbirinden çirkin birçok şey öğreniyoruz. Her ne sebepleyse, mafya bizi darp işini Bilkent’te, Jandarma bölgesinde değil, Eskişehir Yolu’nda ve bir trafik kavgası süsü vererek yapmayı planlıyor. İş uzayınca İstanbul’daki sabırsızlanıyor ve “hâlâ niye yapamadınız?” diye çıkışıyor. Mafya lideri ile teması yürüten T.K., A.E’ye Akif’le benim için “O..... çocukları evden işe, işten eve gidip geliyorlar, Bilkent dışına çıkmıyorlar ki”⁸ diyor. Konuşmanın devamında “İsmail, Eskişehir yoluna haftada bir

⁸ Teknik takip tutanaklarından mafyanın adamlarının Kurum’un hemen karşısındaki otoparkta, arabanın içinden aylarca bizim çıkışlarımızı izledikleri anlaşılıyor. Kurum’da bir albay emeklisi, üç eski polis, 10

ki gün iniyor ama her seferinde arabasında kızı oluyor, (kızım ortaokul son sınıftaydı ve onu akşamları Kızılay'daki bir dershaneye götürüyordum) bizim adamlar-mafya-küçük çocuğun ve eşin yanında adam vurmaz, dövmez" diyor; A.E "parayı aldınız, işi niye bu kadar uzatıyorsunuz, onlar gitmiyorsa, gidersiniz evine, orada indirirsiniz, olur biter!" diyor. Sözün bittiği yer bura olsa gerek... Sonuçta, kellelerimizin 10'ar milyara (laf aramızda biraz ucuza gitmişiz) mafyaya satılmış olduğu gerçeğinin korkunçluğu bir yana; Kurum'dan bilgi sızdırma girişimlerine karşı etkili önlem alabileceğimizi görmüş ve göstermiştik. Bu iyi, kıymetli bir şeydi.

Mustafa Parlak döneminde altını çizeceğim üçüncü husus, Kurum'un uluslararası ilişkiler alanında katettiği yoldur. Kurum'un diğer birimleriyle karşılaştırıldığında az sayıda personeli olan bir Uluslararası İlişkiler Müdürlüğümüz vardı. Müthiş işler çıkarıyorlardı. Avrupa Birliği ile yürütülen tarama sürecinin Brüksel ayağındaki toplantıyı (2005) gün boyu ayrılmadan izleyen AB nezdindeki daimî temsilcimiz Büyükelçi Oğuz Demiralp'in (aynı zamanda iyi bir edebiyatçıdır, son zamanlarda Sözcükler Dergisi'nde yazıyor) yedi kişilik rekabet uzmanları grubunun sunumlarını, sorulara verdikleri cevapları hayranlıkla izleyişini ve bunu bize seçilmiş/damıtılmış cümlelerle ifade edişini unutamam. O günden üzülerek hatırladığım ise; bizimle aynı gün ve aynı salonda "taraması" yapılan Hırvatistan'ın 25 kişi civarındaki grubunun yarısından fazlasının kadınlardan oluşması, 40'dan fazla Türkiye grubunda ise ancak 7-8 kadın üye bulunmasıdır. Gururla söylemeliyim ki, bunların üçü de bizim uzmanlardı: Serpil Yanık, Sezin Elçin Cengiz, Hatice Akkaya. Başlamışken AB'den devam edelim. AB Komisyonu, ikincil düzenlemelerinin harfiyen/olduğu gibi aday üye devletlerce benimsenmesi için deyim yerindeyse baskı yapıyordu. Örneğin bir alanda grup muafiyet düzenlemesi mi var, sizden de aynı düzenlemeyi "mot a mot" çıkarmanızı istiyorlardı, yapmamışsanız ülke raporlarında eleştiriliyordunuz. Oysa onların grup muafiyetiyle düzenlediklerini bir alanda biz pek âlâ bireysel muafiyet uygulamasını-kuşkusuz ana prensiplere uymak kaydıyla-benimseyebilirdik. AB'nin bu tavizsiz görünen dayatmalarında aday ülkelerle yaşadıkları olumsuz tecrübelerin kuşkusuz etkisi vardır. Ancak bu bir yere kadar anlayışla karşılanabilirdi. Aday üye ülke haklı nedenlerle bir uygulama farklılığı ortaya koyuyorsa bu da kabul edilmeliydi. Uzun tartışmalardan sonra AB tarafına benimsenecek olanın, 1/95'nin ifadesiyle, "the principal of secondary legislation" olduğu kabul ettirildi ve böylece takip eden Türkiye raporlarında 'şu ikinci düzenlemeyi yapmadınız' şeklindeki eleştirilere büyük ölçüde son verildi. Uluslararası ilişkilerde haklı olmanın yeterli olmadığı, konuya en az karşınızdaki kadar hâkim olmanız ve bunu ustalıkla savunarak ikna etmeniz gerektiğine ilişkin diğer kamu kurumlarına da iyi örnek olacak bu gelişmenin kolay başarılmadığını tanık olanlar biliyor, siz de inanın lütfen. Yine bu dönemde, OECD'nin 2005 yılında yaptığı Peer Review/Gözden Geçirme'den de Rekabet Kurumu'nun yüz ağıyla çıktığını, yayımlanan rapordan (kırmızı kapaklı Türkçe ve İngilizce bu raporun bir nüshasını kütüphanemde gururla saklıyorum) görebilirsiniz. Son olarak, aynı yıllarda, Antalya'da UNTAD Rekabet Komitesi toplantısına yaptığımız ve yerli yabancı ilgili herkesin takdirini toplayan ev sahipliğimizi hatırlatmakla yetineyim. Bu başarıları anlattığım her yerde Kurum'un

civarında özel güvenlikçi olmak üzere, bizim çapımızdaki bir kurum için oldukça yüksek sayıda güvenlik görevlisi istihdam ediliyordu. Nasıl oluyorsa, Kurum'un karşısındaki bu araç ve içindikiler, bunların hiçbirinin dikkatini çekmiyor,

mütevazı Uluslararası ilişkiler Müdürlüğü çalışanlarının, özellikle iki kişinin hakkını zevkle teslim ediyorum: Müdürlüğü vekaleten yürüten Uzman Yaşar Tektedir ve tek kişilik ordu Uzman Yüksel Kaya. Kurum'un üst düzey yöneticileri arasında İngilizcesi açık ara en iyi olan 2. Daire Başkanı H. Baha Karabudak'ın Uluslararası İlişkiler Müdürlüğüne ihtiyaç duydukları her yer ve zamanda gereken desteği yüksünmeden verişini de unutamam. Uluslararası İlişkiler bahsini bir türlü bitiremiyorum, farkındayım. OECD, DTÖ, UNTAD, World Bank, AB Komisyonu (İlgili genel müdürlükler) gibi uluslararası/üstü kuruluşlarla temaslarda gerekli verimi alabilmeniz için katılımcılarınızın toplantı konusuna hâkim olmaları/konunun uzmanı olmaları ve çok iyi derecede İngilizce bilmeleri gerekir. Bunlarda tartışılacak bir şey yok. Ancak bunlara bir koşul daha eklemek gerekiyor; toplantılara yanında toplantının konusuyla ilgili birimden (Rekabet Kurumu özelinde; örneğin enerjiyse 1. Daireden, telekomünikasyonsa 2. Daireden) yeterince uzman alan uluslararası ilişkiler biriminizden görevlilerin katılması gerekir. Bu görevlilerin zorunlu olmadıkça değişmemesi, aynı kişilerin uzun yıllar bu toplantıları takip etmesi de bilgi birikimi ve deneyim kazanımı için bir başka zorunluluktur. İşte zurnanın zırt dediği yerde burası. Bakanlıktaki yıllarımızda OECD toplantılarında gelişmiş ülkelerden gelen temsilcilerin birbirlerinin çoluk çocuğunun halini hatırını soracak kadar ahabap olduklarını görünce şaşırılmış, sorunca bu toplantıları yıllarca aynı kişilerin takip ettiğini öğrenmiştik. Pek tabii, Türkiye ve Yunanistan gibi ülkelerden ise neredeyse her toplantıya başka kişilerin gönderildiğini, bunların çoğunlukla ilk gün şöyle bir görünüp ardından kaybolduklarını da öğrenmiştik. Kolayca tahmin edileceği üzere, bunun ana nedeni, bizim gibi ülkelerde, ne yazık ki, bu görevlendirmelerin dolgun yevmiyeyle destekli bir dış seyahatten ibaret olduğunun düşünülmesidir. Rekabet Kurumu'nda bu işlere madem yeni başlıyoruz, olması gerektiği gibi yapalım dedik. Kısmen de başarılı olduk ama hemencecik başkanlara, Kurul'a şikâyet edildi. Toplantılara sıklıkla gönderdiğimiz Yüksel Kaya şikayetlerden bunalıp "ben artık gitmeyeceğim" demek zorunda kalmıştı. Elimizi birazcık rahatlatan Dışişleri Bakanlığından, OECD Daimî Temsilcisi Büyükelçi Ahmet Serozan (soy ismini yanlış hatırlıyor olabilirim) imzalı, özetle "toplantılara aynı kişilerin katılması sağlanmalıdır" diyen yazının gelmesi oldu. Dışişleri yazısı bütün bakanlıklara ve kamu kuruluşlarına eş zamanlı gönderilmemiş olsaydı, bu yazının yazılmasında benim hiçbir dahlim olmadığını ispatlamakta güçlük çekerdim 😊.

Bu dönemde, Kanun'da küçük ama önemli değişiklikler de olmuştur. 2003 yılında, yerinde incelemenin engellenmesi halinde, eylemin süresince verilen "sürelî" para cezasının yeterli olmadığını görerek bu tür ihlallere caydırıcı bir başlangıç cezası da getirilmiştir.⁹ 2005 yılında yapılan; muafiyet kararlarının geriye yürütmesini, diğer bir deyişle muafiyet kararının anlaşmanın yapıldığı tarihten itibaren geçerli olmasını, böylece hem muafiyet verip hem de ceza verme garabetinden kurtulmamızı sağlayan değişikliğin de zikredilmeye değer olduğunu düşünüyorum. 2005 değişikliğinde yine bence önemli bir şey daha yapıldı Kurul üye sayısı 7'ye düşürülmüştür. Fakat bu yapılırken, Bakanlık'ta, kime ait olduklarını bilemediğim

⁹ Bu değişikliği tetikleyen faktörlerin başında, Uzanlara yerinden incelemeye giden uzmanların engellenmesi olayında; baba Uzan'ın, "bunun cezası nedir?" sorusuna karşılık, ilgisinden gün başına ödenecek miktarı öğrenince "öderiz, almayın bunları içeri!" sözünün geldiğini biliyorum.

bazı ellerin karışmasıyla Kurul üyelikleri için uzman kontenjanı tümüyle-Kurum'da hazırladığımız metinde kontenjanı 2'ye düşürmüştük- kaldırılmış, deyim yerindeyse "pirince giderken evdeki bulgurdan olmuşuzdur". 2011 ve sonrasında yapılan değişikliklerle ise, bütün kontenjanlar/aday göstermeler/seçimler kaldırılmış, üyelerin tümünün atanma yetkisi önce hükümetlere sonrasında Cumhurbaşkanı'na verilmiştir. Ne yazık ki, "Yorgan gitmiş kavga bitmiştir".

4) Nurettin Kaldırımcı (Kasım 2007-Nisan 2015)

En uzun süren, benim büyük bölümünü Kurul üyesi olarak yaşadığım Nurettin Hoca dönemi; rekabet savunuculuğunun özellikle özel sektör ve üniversitelere yönelik tanıtım boyutuna ağırlık verildiği, ikincil düzenlemelerde olumlu anlamda nitelik sıçramasının yaşandığı, etkili/ses getiren sektör raporlarının hazırlanıp kamuya sunulduğu bir dönem olarak hafızamda yer etmiştir.

Biraz abartıyla söylersek, Hakkari'den Edirne'ye kadar birlikte toplantı yapmadığımız neredeyse üniversite, ticaret/sanayi odası kalmamıştı. Halkın katılımına açık bu toplantılar, Rekabet Kurumu/hukuku/politikasının tanınmasına, bilinmesine kuşkusuz büyük katkıda bulunuyordu. Tanıtım deyince, Nurettin Hoca'nın "Rekabet Mektupları"ndan söz etmemek olmaz. Her yıl rekabet hukuku ve politikası alanında yaşanan gelişmeleri özetleyen, doğrudan ilgili kişiye muhatap, yanlış hatırlamıyorsam yaş imzalı ve gitmesi gereken hemen herkese gönderilen bu mektupların da oldukça yararlı olduğunu üzerinden zaman geçtikçe anladığımı itiraf etmeliyim. Yine tanıtım faaliyetlerinin bir parçası olarak düşünebileceğimiz, Kurum'un web sitesinin geliştirilmesi/"user friendly" hale getirilmesi konusu da Başkan'ın özel olarak önem verdiği konular arasındaydı. Nurettin Hoca'nın konu her açıldığında "web" sitesi bir kurumun dışa açılan penceresidir, insanlar sizi oradan görür" dediğini hatırlıyorum. Bu tanıtım bahsini bitirmeden Başkan'ın bir başka "takıntısı"ndan, Kurum logosundan, söz etmemek olmaz. Kurum'un ilk günlerinde Bilgi İşlem Dairesi Başkanı Ufuk Bodur'un çizimini bizzat yaptığı, tabaya çalan sarı ve siyah renklerde, büyük harflerle RK'nın (uzmanlarla aramızda "Remzi Kitapevi" gibi olduk esprilerini hatırlıyorum) yer aldığı bir logo benimsenmişti. O zaman fikrimi sormuşlar mıydı hatırlamıyorum, sormuşlarsa da bekledikleri ilgiyi göstermemişimdir. Çünkü yarı yargı kurumu niteliğindeki Rekabet Kurumu'nun logosunun çok da önemli olmadığını-halen de-düşünenlerdendim. Kararlarını ilgili herkesin yakından takip ettiği FTC, Bundeskartellamt gibi kurumların logolarını-sahi var mıdır?-hatırlamadığımı, merak da etmediğimi ama kocaman kılıçlarla, bayrakla süslü Ürdün Rekabet Otoritesi logosunun iki de bir önüme çıktığını biliyordum. Başkan Kurul'a konuyu getirdiğinde, "mevcut logonun istenirse eleştirilecek yönlerini bulabileceğimizi ancak aradan 10 yıla yakın zaman geçtiğini ve artık iyi kötü benimsendiğini, kişisel tercihimin, İstiklal Marşı'mızın bestesini de örnek vererek, değiştirmemek yönünde olduğunu ama kendisi istiyorsa değişikliğe de destek olacağımı" söyledim. Kısa zamanda bir logonun hazırlanacağını ve meselenin hallolacağını sanıyordum. Öyle olmadı. Meğer Nurettin Hoca çok önem veriyormuş. Yaklaşık altı ay 2-3 kurulun birinde bu konuyu görüşüyoruz. Kurum içi anketler, toplantılar yapılıyor, hazırlıklar bir türlü bitmiyor. Sonunda sabrım tükendi. Kurul gündeminde yine logo maddesini görünce, konunun idaredaki ilgililerini; Başkan Yardımcısı Fevzi Özkan'ı ve Bilgi İşlem Dairesi Başkanı Saliha Arifoğlu'nu çağırıp

“ne yaparsınız bilmiyorum ama bugünkü Kurul’da bu meseleyi bitirin. Bir daha önümüze gelirse, Rekabet Kurumu logosunun beyaz zeminde kırmızı, yedi delikli, püsküllü bir zurna olması gerektiği; zurnanın Kurum’u, püskülün Başkanı, deliklerin de yedi üyeyi temsil ettiğini belirten bir karşı oy yazacağımı” söyledim. Çok şükür o gün konu halloldu, ben de böylesi enteresan bir karşı oy yazmaktan kurtuldum.

İkincil düzenlemelerimiz; tebliğler, kılavuzlar ilk yıllarda çok fazla, özellikle AB’nin ilgili metinlerinden tercüme kokuyordu. Kendine özgü terimleri/jargonu nedeniyle esasen anlaşılması yeterince güç olan rekabet düzenlemeleri; “sadık çeviri” ile iyice zorlaşıyor, rekabet hukuku eğitimi almamış olanların/ilgili üçüncü kişilerin haklı serzenişlerine yol açıyordu. Örneği, daha iyi anlaşılması bakımından 4054 sayılı Kanun’dan verelim. Malum, AB’nin “Negative Clearance”na karşılık “Menfi Tespit Belgesi” karşılığını bulmuşuz. Konuya yabancılar için bir küçük açıklama; Kurul kararıyla verilen bu belge, muhatap işletmeye yaptığı anlaşmanın/işlemin Kanun’un temel yasaklayıcı hükümlerine aykırı olmadığını gösteriyor, yani işletmenin lehine, olumlu bir belge. İlk günlerimizin birinde menfi tespit belgesi alan bir firmaya ilişkin haberin, bir günlük gazetede “.... Firmasına kırmızı kart, Rekabet Kurumu’nu geçemedi” başlığıyla verildiğini unutamam. Kanun’un nazarlıklarından olan bu küçük örneğin benzerlerine ikincil düzenlemelerimizde çokça rastlanabiliyor, dahası bazen bir paragrafın, hatta bir sayfanın ne dediği bile anlaşılamıyordu ya da yanlış anlaşılabilirdi. Uzmanların yetişmesi, hukuk servisimizin hukukçu uzmanlarla takviye edilmesiyle ikincil düzenlemelerimizin dilinde, ne söylediğinin anlaşılmasında belirgin bir düzelme, niteliksel sıçrama görülmeye başlandı. Çünkü artık AB metinlerini kelimesi kelimesine çevirmiyor, biz bunu kendi dilimizde nasıl ifade ederiz sorusunun peşine çok daha fazla düşüyorduk, diğer bir deyişle, öncelikle kaynak düzenlemeyi içselleştiriyorduk. Ve ne iyi ki, bunu yapabilecek düzeyde yetişmiş çok sayıda çalışanımız vardı.

Kamu kurumlarında yapılan/hazırlanan düzenlemelerin, ortalama “yurdum insanı” tarafından zorluk çekmeden anlaşılması gerektiğini öteden beri düşünenlerdenim. Bu satırları yazarken 40 yıl öncesine gittim. Yetiştığım ocağa, Ticaret Bakanlığı Teftiş Heyetine girdiğimizde, Ankara’daki üç aylık kitabi eğitimi takiben biz müfettiş muavinlerini uygulamalı eğitim için İstanbul’daki kıdemlilerin yanına göndermişlerdi. Eminönü’deki tarihi 4.Vakıf Han’da, Nuh Nebi’den kalma eşyayla döşeli İstanbul Grubu’nda, her ayın bir cuma gününde, emeklilerin de katıldığı sohbet toplantıları yapılırdı. Bu toplantıların birinde Heyetin eskilerinden, 1930, evet yanlış okumadınız 1930, Mülkiye Mezunu Pertev Cıngı Üstada “Maliye’nin vergi düzenlemelerini ben anlamakta güçlük çekiyorum, sade vatandaş nasıl anlayacak” gibisinden bir şeyler söylemiştim. Üstat “amma safsın, kolayca anlaşılırsa, maliyedeki sınıf arkadaşların emeklilikte ya da öncesinde özel teşebbüste nasıl iş bulacak, nasıl aranan adam olacaklar?” demişti...

Bu dönemde aynı bağlamda yapılmış bir diğer çalışmadan, Rekabet Terimleri Sözlüğü’nden söz etmeksek eksik bırakmış oluruz. Çok sayıda uzmanın katkısıyla ortaya çıkan, ilk baskısı 2009 yılında yapılan bu değerli çalışmanın, ilgililere-halen de- çok yardımcı olduğunu düşünüyorum.

Sektör raporları, rapora konu sektörün rekabet objektifinden fotoğrafının çekildiği, “soruşturma gerginliği” de olmadığı (İngiltere gibi bazı ülkeler sektör incelemelerinden soruşturma da çıkarabiliyor) için muhatapların daha rahat/bol bilgi verdiği, sonuçta yalnızca Rekabet Kurumu’nun değil, ilgili bütün “paydaşların” (laf aramızda, işletmelere yönelik bu paydaş tabirini Rekabet Kurumu ile bir türlü ilişkilendirememişimdir.) yararlanacağı önemli çalışmalar olarak değerlendiriyor ve yapmak için Mustafa Parlak döneminde de Kurul’a teklif götürüyorduk. Ancak, “hikmetinden sual olunmaz”, Kurul, her defasında makul bir gerekçe de göstermeksizin ret ediyordu. Birkaç kez üst üste Kurul’dan ters yüz edilince, biz de idare olarak peşini bırakmıştık. Nurettin Hoca başkan olduğunda Kurul yapısı epeyce değişmişti. Artık kapsamlı bir düzenleme bile en geç bir ayda Kurul’dan çıkabiliyordu. Oysa, Mustafa Bey döneminde örneğin Dikey Anlaşmalar Tebliği Kurul’da 17 ay, evet inanılır gibi değil ama 17 ay görüşülmüştü/bekletilmişti. Yeni dönemde sektör inceleme talepleri de hemencecik onaylanıyordu. Başkanın da sıkı takibiyle, birbirinden değerli raporlar hazırlanmaya ve ardından Kurul’un onayıyla yayımlanmaya başlamıştı. Bu raporlardan en çok ses getiren, 1. Daire’de, önde gelen uzmanlardan İsmail Atalay Yolcu’nun başında olduğu bir grup tarafından hazırlanan Akaryakıt Sektör Raporu’ydu. Rapor, sektörün hali hazır durumunu ortaya koymakla yetinmiyor; giriş engeline dönüşmüş “intifa” sözleşmelerinden kaynaklı uzun süreli münhasırlığın, ilgili düzenlemeye paralel olarak 5 yıla düşürülmesini, böylece sektördeki rekabet sorunlarının bir nevi yapısal bir tedbirle önemli ölçüde giderilmesini de öneriyordu.

Nurettin Bey başkanlık koltuğuna oturduğunda, meslek personeli 10.yılıni doldurmuştu. Bilmeyenler için söylemekte fayda var; kamuda 10 yıl kritik bir eşiktir, birinci derece kadrolu üst düzey görevlere gelebilmenin ön şartı 10 yılı doldurmuş olmanızdır. Heyecanlıydık; artık başkan yardımcılıklarına ve daire başkanlıklarına uzmanları getirebilecektik. Hatta mümkünse, niçin olmasın, bakanlıklara, diğer kamu kurumlarına “ihraç” da edebilirdik. Çünkü, rekabet uzmanları belli bir sektörle/alanla sınırlı çalışan kurumların uzmanları/müfettişleri gibi değil, DPT uzmanları gibi ekonomiyi yatay kesen, hemen bütün sektörlerle ilgiliydiler. Dolayısıyla 80’li, 90’lı yıllarda yine DPT uzmanlarının yaptığı gibi diğer kurumlarda pek âlâ görev alabilirlerdi. Bunun yalnızca Rekabet Kurumu için değil, Türk kamu yönetimi için de iyi olacağını düşünüyorduk. Bu hayallerimiz gerçekleşti mi? Ne yazık ki, çok büyük ölçüde hayır. Bunda, başka etkenlerin yanı sıra, Nurettin Hoca’nın; özellikle kurum içi dengeleri gözetme adına uyguladığı “herkese mavi boncuk dağıtma” politikasının ve gelecek beklentileri nedeniyle siyasette etkili çevrelerle hiçbir şekilde “kötü” olmama çizgisinin tayin edici olduğunu düşünüyorum.

Bu dönemden yine olumsuzluk olarak; raportör bağımsızlığından zaman zaman rahatsızlık (Anten A.Ş. dosyası çarpıcı örnektir) ve dolayısıyla müdahale girişimleri ile uzman yardımcılığı sınavına (ör.12. Dönem) kokusu daha sonra çıkacak “garip” ellerin karışmasını hatırlıyorum. Son olarak, ama önem sıralaması olarak son değil, sayın Kaldırmacı’nın birinci döneminin bitiminde, o tarihte yürürlükte olan mevzuat gereği Kurul’da yapılan başkanlık adayları oylamasında iki oy-birisi kendisine ait-alarak seçilememesine rağmen, siyaset kurumunu ve/veya dönemin hâkim hizbini devreye sokarak deyim yerindeyse kanırtı kanırtı yeniden seçim yaptırtarak

kendisini aday göstertip başkan olarak atanmasını da unutmadığımı belirtmek istiyorum.

Bu dönemde, 2011 yılında 661 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yalnızca Rekabet Kurum'un değil, bütün bağımsız idari otoritelerin deyim yerindeyse "canına ot tıkanmış"; özerklik çok ağır hasar almıştır. Personel maaşları diğer kurumlarla eşitleniyor-düşükte eşitleme- adı altında dondurulmuş, böylece yeni giren uzman yardımcısı kendisinden birkaç ay önce giren emsalinin yarısından az maaş alır duruma getirilmiştir.

5) Ömer Torlak (Haziran 2015-Eylül 2019)

Kurum Danışmanı olarak geçirdiğim Ömer Torlak dönemi, 2016 Temmuz ayında gerçekleşen ve halen tam olarak ne olup bittiğini anlayamadığımız askeri darbe girişimi ve sonrasında yaşanan kamu yönetimindeki büyük altüst oluş nedeniyle talihsiz bir dönemdir. Hemen baştan söylemeliyim ki, sayın Torlak, böylesi zor bir dönemi, Kurum'un en az hasarla atlatması, kurunun yanında yaşın da yanmaması için elinden gelen azami özeni göstererek yönetmiştir. Ve bu kolay iş değildir. Yetmezmiş gibi, Kurum lehine yapmak istediklerine Kurul'dan ve idareden epeyce köstek olunduğunu da biliyorum. Olağan koşullarda-Türkiye ve olağan koşullar!- görev yapabilmiş olsaydı, çalışkanlığı, kuralları uygulamada olabildiğince yansızlığı ve Kurum'un bağımsızlığını yine elinden geldiğince koruma çabasıyla tanıdığım Ömer Hoca'nın Kurum'a, rekabet hukuku ve politikasına çok daha fazla/kalıcı katkılarının olacağını düşünenlerdenim.

Ömer hoca öncelikle iki başkan yardımcısını da meslek personelinden-uzmanlardan-atayarak işe başladı. Bu, benim, atananların kim olduklarından bağımsız olarak çok önem verdiğim bir husustu. Rekabet Kurumu tıpkı Dış İşleri Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı, Sermaye Piyasası Kurulu gibi üst yöneticilerinin Türk kamu yönetiminde yaygın adıyla "kariyer" personel olarak bilinen, sınavla girilip sınavla yükseltilen meslek grubundan seçilmesinin, doğal karşılanması gereken bir kamu kuruluşudur. Ancak Rekabet Kurumu'nda bunun kabullenilmesi hiç de kolay olmamış, hatta açıkça söylemek gerekirse oldukça acılı olmuştur. İlk on yılımızda mazur görülebilir nedenleri olan bu durumun, hâlâ tam olarak aşıldığını sanmıyorum. Öyle olsa, 25. yılında rekabet kurallarını uygulamaktan münhasıran sorumlu Rekabet Kurulu'nda rekabet uzmanı kökenli yalnızca bir kişi mi olurdu? Yazarken fark ettim, o üye de ilk kez Ömer Hoca döneminde atanmıştı. Ondan önce boşalan üyeliğe de biri 1. dönem diğeri 2. dönem, bir iktisatçı bir hukukçu iki uzmanı aday gösterebilmek için Akif'le beraber bizim göbeğimiz çatlamış, en yakın arkadaşlarımızla kötü olmuştuk. Söylenecek çok şey var ama, uzatmayalım, niçin önem verdiğim anlaşılmıştır, sanırım.

Ömer Hoca ikinci olarak Bilgi İşlem Dairesini, bilişim uzmanlarıyla takviye ederek büyük ölçüde etkinliğini artırdı. Buna ek olarak, telefon kayıtlarının incelenmesine yönelik alt yapıyı güçlendirdi. Bunlar hayati önemi haizdi. Uzmanlar yerinde incelemelerden eli boş dönmeye başlamıştı. Teşebbüsler-ayrıca belirtmeye gerek yok ki, rekabet ihlali yapan teşebbüsler-bilişim teknolojisindeki gelişmelerden yararlanarak kanıtları ortadan kaldırmayı, olağan yöntemlerle bulunamaz hale

getirmeyi başarıyorlardı. Rekabet Kurumu’nun da en az onlar kadar bu alandaki teknolojik ilerlemeleri takip edecek kapasiteye sahip olması gerekiyordu. Başkanlığın bu alandaki atağı, yerinde incelemelerin etkinliğini öncesiyle karşılaştırıldığında oldukça ileri bir noktaya taşımıştı. Bu bahsi bitirmeden, sayın Torlak’ın, dijital piyasaların ekonomik gelişmeye katkısı kadar, yaratacağı yeni rekabet sorunları bakımından da önemli olduğu/olacağı hususuna, bizim için erken sayılabilecek bir zamanda, bulduğu her fırsatta, ısrarla dikkat çekişini de eklemeliyim.

Az sayıda “gözde danışman”ı saymazsak, Türk Kamu Yönetimi öteden beri, “bankamatik” olarak da adlandırılan bir “sözde danışmanlar” kalabalığını taşımak hastalığından mustarıptır. İstifaya zorlamak için mesai saatlerine uyup uymadığı özel olarak takip edilenler hariç, danışmanlara herhangi bir iş verilmez, hatta ortalıklarda dolaşmaları istenmediği için işyerine gelmeleri de pek istenmez. Ne yazık ki, yeni bir kurum olmasına rağmen bu hastalık Rekabet Kurumu’na da bulaşmıştı. Ömer Hoca göreve gelir gelmez atıl durumda bulunan, çoğu değerli birikime sahip Kurum danışmanları grubunu çalıştırarak bu kişilerden yararlanma yolunu seçti. Bu sayede, temel bazı sektörlerde, Kurul’un 2015 yılına kadar verdiği kararları değerlendiren oldukça iyi, daha sonrasına da örnek olabilecek bir çalışma ortaya çıktı. İlgili uzmanlardan destek alarak tarafımdan hazırlanan, Kurul kararlarının halkın günlük hayatını nasıl etkilediğini gösterir, kolay okunur, renkli, el ilanları biçimindeki broşürler de bu çerçevede söz edilmesi gereken bir diğer çalışmadır. Bu broşürlerin hazırlığında yayın ofisimiz çalışanı Özlem Erdoğan’ın eşsiz katkılarını buraya not etmeden geçmemeliyim.

Bu dönemi, Ömer Torlak’ın, odasına girdiğimde masasında, Kurul’da görüşülecek bir dosyanın konusuyla ilişkili uzmanlık tezlerinden birini okurken bulduğum Tamer Hocadan sonraki ikinci başkan olduğunu belirterek bitirmek istiyorum.

6) Birol Küle (Kasım 2019 -)

Halen Kurum başkanlığını yürüten Birol Küle dönemlerinin (İkinci dört yıl için yeniden atandı.) çok kısa bir bölümüne Kurum danışmanı sıfatıyla tanık oldum; 31 Mayıs 2020 sonrasını da bir emekli olarak, yeterince olmasa da fırsat buldukça izledim.

Bu dönem için öncelikle söylenecek şey, çoğu istenildiği halde yıllardır yapılamayan, başta 4054 sayılı Kanun olmak üzere, mevzuat değişikliklerinin süratle hayata geçirilmesidir. Yıllardır üzerinde konuştuğumuz, tartıştığımız, taslaklarını hazırladığımız; taahhüt, uzlaşma, “de minimis” gibi hukuki müesseselerin, bir gün Resmî Gazeteyi açtığımızda Kanun’a eklenerek hukukumuzda kazandırıldığını mutlulukla gördük. Keza yerinde incelemelerin hukuki altyapısının, bazı tartışmalara yol açsa da güçlendirilmesi, yapısal tedbirlerin uygulanmasına ilişkin hukuki yetkinin açıklığa kavuşturulması ve yine “yılan hikayesine” dönmüş olan birleşme devralmaların kontrolünde “etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılması” testinin getirilmesi kanun değişiklikleriyle sağlanan önemli kazanımlar oldu. Bunları ikincil düzenlemeler takip etti; yoksa sıfırdan, varsa gereken değişiklikler yapılarak. Bu arada, dikey anlaşmalara yönelik tebliğdeki pazar payı eşiği de % 30’a düşürüldü.

Rahatlıkla söyleyebilirim ki, bu dönem, ilk yılları saymazsak açık ara en kapsamlı mevzuat atağının yapıldığı dönemdir. Bu başlık altında, bir başka altı çizilmesi gereken şey de çok sayıda ve birbirinden değerli, başta perakendecilik ve dijital piyasalar olmak üzere, sektör raporlarının hazırlanıp kamuoyuna sunulmasıdır. Gurur duyarak okuduğum bu raporlarda, söylemek zorundayım ki, beklenenin üzerinde imla hatalarının ve ifade bozukluklarının olması bendenizi şaşırtmıştır. İdarede görev yaptığım dönemde, kamuya açılacak, önemli bir metni, öncesinde Türkçe dil bilgisine ve titizliğine güvendiğimiz; S. Barış Özer, o yoksa Makbule Bekcan, o da yoksa Murat Çetinkaya'ya okuturduk. Eminim ki, şimdi de “bu benim işim değil” demeyip yapacak Kurum mensubu vardır.

Bu dönem için ikinci söylenecek şey, soruşturma sayısındaki yükseliş ve önemli ölçüde buna bağlı olarak, uygulanan idari para ceza miktarındaki çok büyük oranda artış. 1998- 2019 arasında yıllık ortalama 14 soruşturma açılmışken, 2019 sonrasında bu sayı 30'a çıkmış. Keza 2008-2019 arasında yılda ortalama 294,15 milyon TL para cezası verilmişken, 2019 sonrasında ortalama 2,6 milyar para cezası verilmiş; yaklaşık 10 katı. 4 numaralı başlıkta anlatmaya çalıştığım Sayın Kaldırımcı mümkünse ön araştırma yapılmaması/soruşturma açılmaması için uğraşır, bunda başarılı olamazsa, önüne gelen dosyalara iş dünyası perspektifiyle yaklaşır, teşebbüslerin hiç ya da en az ceza alması için uğraşırdı. Görev yaptığım dönemde de söylediğim gibi, bu yanlıştı. Nurettin Hocanın süresini egale edeceği anlaşılan Sayın Küle tam tersi bir politika mı izliyor, teşebbüslerin haklarını yeterince gözetmiyor mu diye, doğrusu düşünmeye başladım. Öyleyse, bu da yanlış. Rekabet otoritelerinin rekabet ihlallerini ortaya çıkarıp ilgililere gereken cezaları vermeleri alkışlanması gereken bir durumdur. Ancak, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının (Hazine/Maliye/Merkez Bankası gibi) yapmadığı/yapamadığı şeyleri üstlenmek, rekabet politikasını diğer ekonomik politikaların (para ve maliye politikaları gibi) yerine geçirmeye kalkmak; kısa vadede “sükse” yapmanızı sağlayabilir ama uzun vadede güvenilirliğinizi sarsar. Buna bir de Rekabet Kanunu “sopasını”, hükümetlerin ekonomik politikaları aleyhine açıklamada bulunan/tutum alan firmalara sallamak, “hizaya” gelmemeleri halinde de vurmak eklenirse, çok daha kalıcı bir tahribat ortaya çıkar. Bu söylediklerimi herhangi bir dosyayla somutlaştıramam, bu düzeyde yakından izlemiyorum Kurumu. Ancak, büyük çaplı bazı dosyalar etrafında yapılan ve kamuoyuna yansıyan tartışmalardan bu yönde sinyaller alıyorum. Bu izlenimimi asıl kuvvetlendiren, Kurum'un, son yıllarda, rekabet savunuculuğunun en önemli boyutunu oluşturan hükümetlerin/bakanlıkların rekabet karşıtı düzenleme ve uygulamalarına karşı uyarı görevini yaptığını gösterir hiçbir açıklamasına/görüşüne rastlamamış olmamdır. Umarım ben yanılıyordum, Kurum bunları kurumlar arası yazışmalarla, kamuoyuna yansıtmaksızın da olsa yapıyordur. Bu bahsi, rekabet cezalarının da bir parçası olduğunu düşündüğüm ceza hukuku uygulamasının; “makinalı tüfek atışıyla değil, keskin nişancı titizliğiyle yapılması gerektiği” şeklindeki, kime ait olduğunu bilmediğim ama içtenlikle katıldığım sözle bitirmek istiyorum.

Şimdi gelelim Sayın Küle dönemini en sert eleştirdiğim, telafisi bana çok zor görünen uygulamasına, uzman yardımcısı alımına. Bu dönemin ilk üç yılında toplam 170 uzman yardımcısı alınmış, evet yanlış okumadınız 170. Yıllık ortalama 57 kişi. Bu

çok, çok yüksek bir sayıdır. Bir fikir vermesi için söyleyeyim, önceki yıllar ortalaması 15'tir. İlk akla gelenin, çok sayıda uzman ayrıldığı için alındığıdır. Diğer bir deyişle, "ihtiyacımız vardı, ne yapsaydık". Bir üniversitenin çok sayıda profesöre ihtiyacı var diye, asistan alımını 4-5 kat ya da bir ordunun çok sayıda generale ihtiyacı var diye subay alımını yine 4-5 kat artıramazsınız. Temel sorun bu alınanların nasıl yetiştirileceğidir. Rekabet uzmanlığı, yalnızca 3 yıl sonra yapılacak sınavı geçerek/tez vererek kazanılan değil, aynı zamanda, benzeri mesleklerde olduğu gibi, yardımcılık döneminde kıdemlilerinin yanında, "yaparak öğrenme" yöntemiyle yetişerek ulaşılan bir unvandır. 57 kişiyi kimin yanına verip yetiştireceksiniz! Daha fazla uzatmaya gerek yok, söylemek istediğim anlaşılmıştır. Anlamamakta direnenler için son defa söyleyeyim; uzman sayısının azlığı nedeniyle yakalanamayacak/soruşturulamayacak rekabet ihlallerinin ülkemiz rekabet politikasına vereceği zarar, iyi yetişmemiş uzmanlar eliyle yürüteceğiniz soruşturmalarla vereceğiniz zararın yanında solda sıfır kalır. Bu arada, söz konusu 170 meslek mensubundan hiçbirini görmedim, tanımıyorum, sözüm onlara değil. Rekabet Uzman Yardımcılığı Sınavı'nı kazanarak geldiklerine göre her biri ayrı ayrı tebrik edilmeyi hak eden, başarılı gençlerdir. Derdim nasıl yetiştirilecekleridir. Umarım ve dilerim; az sayıdaki kıdemliler, ellerinden gelen bütün çabayı esirgemez ve bu arkadaşlarımızın Kurumun uzman ortalamasının çok altına düşmemesini sağlamak gibi bir mucizeyi gerçekleştirirler.

Bitirirken

Bu tür çalışmalarda söz edilmesi gereken çoğu kişiye yer vermeyerek haksızlık etmek, neredeyse kaçınılmazdır. Teklifimizi kabul ederek Kurum'da Hukuk Baş Müşavirliği yapan, daha sonra da tebliğ ve mütalaalarıyla desteğini esirgemeyen Osman Gürzümar Hocamdan; her koşulda doğru bildiğini söyleyen, "black sheep" olmaya gönüllü Erdal Türkkan Hocadan; dışardaki gelişmeleri yakından takip ederek bize aktaran, toplantılarımızda işini gücünü bırakıp görev alan seçkin iktisatçı İzak Atıyas'tan; her zaman yanımızda hissettiğimiz, ne zaman sıkışsak çekinmeden başvurduğumuz, yetmezmiş gibi hemen her başkana kutlama ziyaretine geldiğinde, başta mevzuat değişiklikleri olmak üzere, Kurum'da yapılması gerekenleri içerir 3-4 sayfalık notlarını/raporlarını veren (onlar dönüp dolaşıp bana geliyordu!) Gamze Öz Aşçıoğlu'ndan söz edemedim, örneğin, biliyorum. Hocalarımızın uzman yardımcılarının eğitimlerinde ve hem giriş hem de yeterlilik sınavlarında görev alarak yaptıkları katkı eşsizdir. Tümünün isimlerini yazamadığım akademisyen desteği olmasaydı, katettiğimiz yolu alamaz, geldiğimiz noktaya varamazdık. Tam buraya "masanın karşı tarafında oturan" başta Av. Gönenç Gürkaynak olmak üzere, bize "kök söktüren", böylece "maddi hakikatin" ortaya çıkmasına ve Kurum olarak gelişmemize çok kıymetli katkıları olan teşebbüs temsilcilerini de eklemesek, liste epeyce eksik kalır.

Bir başarımız varsa, ki var gibi görünüyor, bunda Kurum içinde en büyük pay kuşkusuz, 1 numaralı uzmanlık mührünü taşıyan (çalışkanlığı, dürüstlüğü ve ilkeli davranışlarıyla da 1 numaradır) Rekabet Uzmanı Cenk Gülergün'den ismini bilemediğim en kıdemsiz uzman yardımcısına kadar, muhatap olan/tanıyan

herkesin övgüyle/gıptayla söz ettiği uzman grubumuzundur. Ancak, az sayıda personeliyle hukuk servisimiz, giderek şekillenen ve güçlenen-Ekrem Kalkan'ın katkılarının altını çizmeden geçemem- ekonomi departmanımız, ellerinden gelenin en iyisini yapmaya çalışan bilgi işlemcilerimiz, karda kışta uzmanları yerinde incelemelere götürüp getiren şoförlerimiz, işinin ehli sağlık-burada da Dr. Ülkü Hanımın hakkını teslim etmeden geçemem- ünitemiz, arızaları/aksaklıkları anında ve sıradan bir iş yapıyormuş gibi gideren teknik servisimiz, yaptıklarımızı başarıyla “pazarlayan” basın müşavirliğimiz, sekreterlarımız, memurlarımız ve elbette bu çalışanların amirleri; daire başkanları, müdürler işlerini titizlikle yapmasaydılar, başarı dediğimiz şey gerçekleşebilir miydi? Sayarken yine eksik bırakmışımdır, muhakkak. Kıdemli uzmanlarımızdan Gökşin Kekevi, ben ne zaman böyle saymaya başlasam “efendim, yapmayın, eksik bıraktıklarınız alınır, darılır, ‘emeği geçen herkese” deyip geçin” diyerek beni uyarırdı. Küçük sözü deyip dinlemezsem, olacağı budur. Peki anladım, saymayayım ama, akşamın geç saatlerine, bazen gece yarısına¹⁰ kadar evlerine gidemeyip sekreteryamda çalışmak zorunda kalan yardımcılarım; Yıldız Karacan-daha sonra Emine Metya eklendi-, şoförümüz rahmetli Hasan Tülin-daha sonra Abdülkadir Mermer- ve Muharrem Yolcu, nam-ı diğer Abdurrahman'dan da mı ayrıca söz etmeyeyim...

Doğuşuna, rüştünü ispatlayışına ve nihayet kamu yönetimimizde hak edilmiş saygın yerini alışına tanıklık ettiğim (“tanıklık” biraz hafif kaldı, tevazuya gerek yok, hem fazla tevazu kibirden gelirmiş 😊); bu süreçlerinin öncülerinden olduğum, çalışma yaşamımın 22 yılını¹¹ geçirdiğim Rekabet Kurumu'nun 25. yaşını kutluyorum, nice başarılı yıllar diliyorum. Bu arada senin hiç mi hatan yok, eksiğin olmamış mıdır diyenleri duyar gibiyim. Hatam olmaz mı, aradığınızdan çok. Rahmetli babam, “Hatasızlık Allah'a mahsustur, iş yapan hata da yapar” derdi. Hatalarımı bulup söylemek/yazmak da okuyanlara, özellikle sonraki kuşaklara düşsün, onlara yakışır. Eksiklerime gelince, onları biliyorum, yazabilirim. İki temel eksiğim vardı; yurt dışında yüksek lisans yapmış olmama rağmen yabancı dil seviyem yetersizdi ve bilişim teknolojilerine gerektiği ölçüde hâkim değildim. İleri yaşta öğrenilmeye çalışılan İngilizceyle uluslararası toplantılarda tartışmalara aktif katılamıyordum, yabancı heyetlerle görüşmelerde yeterince katkı sağlayamıyordum. Bu eksiğimin özellikle ilk yıllarda Kurum'un etkinliğine zarar verdiğini, hadi biraz yumuşatalım, alacağımız

¹⁰ Yıllar sonra, yine kıdemli uzmanlardan İlmutluhan Selçuk'tan dinlemiştim. Bir çalışmanın sonunda artık dağılıp evlerimize gideceğiz, son anda odamın önünde uzmanlara bir yazı daha verip “şuna bir bakın gelin de ondan sonra çıkarız” demişim. Mutlu da “efendim saatin kaç olduğunu biliyor musunuz?” deyivermiş, ki der, “dili pabuç kadar olan uzmanlardandır” ve bu “modellerden” o zamanlar bizde çoktu, umarım hâlâ yeterince vardır. Neyse konuya dönelim; saate bakınca, 23.00'ü geçtiğinin farkına varıp “peki, o zaman, yarın bakarız” demişim.

¹¹ Köklü gelenekleriyle kamu yönetimimizde seçkin bir yeri olan Ticaret Teftiş'ten geliyor olmam nedeniyle, Kurum'daki ilk yıllarımda; sorulduğunda, önce Ticaret Bakanlığı Müfettişi olduğumu belirtir, ardından Rekabet Kurumu çalışanı olduğumu söylerdim. Tamer Hoca döneminde, Ekonomi Muhabirleri Derneği ekonomi bürokrasisi içinde bir futbol turnuvası düzenledi. Maçlar Tarım Bakanlığının Eskişehir Yolu'ndaki halı sahasında yapılıyordu. Final maçında-yanlış hatırlamıyorsam, Gümrük Bakanlığı ile karşılaşmıştık-kendimi şoförler, hizmetliler, memurlar, amirler hep birlikte gırtlaklarımızı yırtarcasına takımımızı desteklerken ve gol attığımızda birbirimize sarılırken bulmuştum. Birazcık abartmama izin verin, lütfen: Galiba o gün Rekabet Kurumlu olmuştum. Bu arada merak edenler için söyleyeyim, şampiyon biz olduk!

verimi düşürdüğünü biliyorum. Keza bilgi işlem alanındaki bariz geriliğim olmasaydı, bu alanda Kurum biraz daha hızlı yol alabilirdi, diye düşünüyorum.

Artık gerçekten bitiriyorum. Başta Nurkut İnan Hocam olmak üzere, 4054'ü hazırlayan komisyonun üyeleri; Erol Katırcıoğlu, Ateş Akıncı, Yılmaz Aslan ve Mehmet Akif Ersin¹² yaptığınızla gurur duyabilir, dahası geleceğe ilişkin de içinizi ferah tutabilirsiniz. Bu iyimserliğime siz de benim gibi, yalnızca, ikinci kuşak rekabet hukukçularının en parlaklarından Kerem Cem Sanlı Hocanın öncülüğünde Bilgi Üniversitesi'nde yapılan toplantılarda sunulan tebliğlerin seviyesine bakarak rahatlıkla ulaşabilirsiniz. Tohum tutmuş, yeşermiştir...

¹² Kurum'daki üstlendiğim görevler nedeniyle olacak Kanunu hazırlayan komisyonun üyesi olduğum düşünülür, var sayılır. Bu doğru değil. M. Akif Ersin arkadaşımın defalarca anlattığı/yazdığı gibi, sayın Tahir Köse'nin 1990'ların başında Sanayi ve Ticaret Bakanı olmasının ardından, Teftiş Heyeti'nde bizleri yetiştiren, fiili başkanımız ama daha önemlisi sözcüğün her anlamıyla Üstadımız Ersen Yavuz Müsteşar Muavinliği-daha sonra Müsteşarlık-görevini üstlendi. Üstat göreve başlar başlamaz Bakanlık Teşkilat Kanunu, Rekabet Kanunu, Tüketici Kanunu, Esnaf Kanunu ve Fikri Mülkiyet Kanunları (KHK) tasarılarını hazırlamak, hazırlananları gözden geçirmek üzere kendi başkanlığında Akif'le benim olduğum bir komite kurdu. Akif Rekabet Kanunundan, ben Tüketici Kanunundan sorumlu olduk. Rekabet Kanunu Tasarısına haftada en az bir kez Üstadın odasında yaptıklarımızı değerlendirdiğimiz toplantılarda çok sınırlı görüşlerim dışında bir katkı olmamıştır. Ancak, yeri gelmişken Tasarının Başbakanlığa sevkinden sonra yaptığım küçük ama önemli bir katkıdan söz etmeliyim. Başbakanlık'ta Kanunlar Kararlar Genel Müdüresi efsane Şahver Kobal Hanım bize kök söktürüyordu. En çok itiraz ettiği konu; tasarıdaki Rekabet Kurumu'nun bağımsız olduğuna ilişkin hüküm. "Böyle şey olmaz, ya ilgili kuruluş ya da bağlı kuruluş olacaksınız, bizim hukukumuzda başka model yok, hem siz nasıl bakanlık bürokrasisiniz kendi bakanlığınıza niçin bağlamıyorsunuz" diyor. Biz de karşılığında gelişmiş ülkelerde bunun böyle olduğunu dahası Türkiye'de de SPK'nın ve TRT'nin bağımsız olduğunu söylüyorduk. Şahver Hanım "TRT'nin anayasal kurum olduğunu, siz de yapabiliyorsanız! Anayasa'ya koyun" diyor, ardından sözü SPK'ya getirince cinleri tepesine çıkıyor ve "bana SPK demeyin o askerlerin-12 Eylülcülerin-silah zoruyla geçirdiği kanunlardandır, ilk fırsatta orada da gerekenin yapılmasını sağlayacağım" diye kükrüyordu. Üst üste yaptığımız toplantılardan sonuç alamıyorduk, Şahver Hanım "Nuh diyor Peygamber demiyordu". Toplantıların birinden yorgun ve ümitsiz çıkmış asansörün gelmesini bekliyorduk. Birden aklıma bir cinlik geldi: Akif'e, o zaman "İlişkili Kuruluş" diyelim, dedim. Akif'in de aklına yatınca geri dönüp Şahver Hanımın odasına tekrar girdik (Şahver Hanımın odasına Bakanlar bile salavatla giriyordu!) ve ayaküstü "buluşumuzu" söyledik. Yorgun ve bıkkın Şahver Hanım "peki peki, yazın getirin" dedi. Türk Hukukuna "İlişkili Kuruluş" kavramının giriş öyküsünü anlatmasam olmazdı.